

Att främja lärande

Peer learning – att lära i samspel med jämbördiga

De engelska begreppen peer learning eller collaborative learning står för en pedagogisk modell och metod som lägger tonvikt på ett studentaktiverande arbetssätt. Ordet peer betyder jämbördig t.ex. kurskamrat, och används även i Sverige idag då en bra översättning saknas. Grundtanken med peer learning är att studerande på ett såväl strukturerat som flexibelt sätt stimuleras till att utnyttja varandra som resurser för att utveckla kompetens inom såväl teoretisk som verksamhetsinriktad och praktisk utbildning. Nyckelord i peer learning är samverkan, stöd, reflektion, kritiskt tänkande och feedback. Modellen har mycket gemensamt med andra pedagogiska modeller som stimulerar till ett självstyrt lärande, som till exempel PBL. Metoden sätter de studerandes eget lärande och inte lärarens undervisning i fokus.

Det ökade intresset för peer learning inom högre utbildning kan hänföras till de ökande antalet studenter i kombination med krympande resurser samt att man behöver finna sätt att anordna undervisning och lärande på som motsvarar de krav som ställs på nyutbildade i samhället idag inte minst i termer av livslångt lärande. Peer learning metoden är på frammarsch inom den verksamhetsförlagda delen av yrkesutbildningar inom vården ibland annat Sverige, Kanada, Australien och Storbritannien.

Peer learning definieras bland annat av David Boud m. fl. (1999) som ett "tillägnande av kunskap och färdigheter genom aktivt hjälpande och stödjande mellan jämbördiga". Keith Topping (2005) har en liknande definition som lyder "Att utnyttja undervisning och lärande strategier där studerande lär med och av varandra utan omedelbar intervention av lärare och handledare". Metoden innebär att två eller flera studerande tillsammans har olika strukturerade uppgifter att förbereda och lösa, diskutera och reflektera över innan de söker hjälp eller diskuterar vidare med en handledare. Centralt i denna samverkan är att de studerande skall träna att ge varandra feedback på utförande av uppgifter. Här ligger också till stora delar skillnaden mellan peer learning och vanligt grupparbete. Peer learning är alltså betydligt mer genomtänkt och strukturerat och betonar vägen fram till att lösa uppgifter, formulera problem och kritiskt granska inte bara varandra utan även sitt eget arbete. Peer learning modellen bygger på teorier om lärande som alltmer kommit att påverka vår syn på lärande som ett socialt och situerat fenomen, det vill säga att erfarenheter, förståelse och kunskapsbyggande är något som formas och utvecklas i samspel mellan människor. Viktigt att tänka på med peer learning är att ha tydliga mål och uppgifter. Särskilt angeläget är att sätta upp lärandemål, som att kunna ge och ta feedback i uppgiftsinriktade situationer, vilket riktar uppmärksamheten mot, styr och legitimerar vad som skall tränas och utvecklas. Feedback kräver såväl kunskap som träning i detsamma! Metoden lämpar sig därför synnerligen väl för utbildningar som har olika praktiska eller kliniska moment. Det kan vara så vitt skilda saker som exempelvis laborationer, föredragningar, tekniska eller klientinriktade aktiviteter. I dessa situationer skall de studerande ofta vara kreativa, söka kunskap och anpassa sina kunskaper till de problem de ställs inför snarare än att finna redan givna svar på frågor, vilket tränas vid många andra tillfällen. Viktigt att poängtera i detta sammanhang är att peer learning som metod naturligtvis även innebär att studerande har individuella uppgifter, individuellt ansvar samt individuella diskussioner med handledare och lärare under sin utbildning.

Peer learning-modellen utgör en värdefull möjlighet för att utveckla studerandes lärande och självständighet som förberedelse för ett livslångt lärande i det framtida yrkeslivet. Viktiga kompetenser för att upprätthålla ett livslångt lärande är förmågan till kommunikation och

samarbete liksom en förmåga till reflektion och kritisk granskning på egen hand och tillsammans med kolleger i det vardagliga arbetet, så kallat kollegialt lärande. Att kontinuerligt ställa sig frågan vad som var bra och vad som kunde göras bättre i det egna handlandet är eftersträvansvärt i det professionella arbetet och ger samtidigt en möjlighet till meta-reflektion över det egna lärandet. Peer learning ger genom den starka betoningen på kommunikativ kompetens, en träning för studerande i att just utveckla sina ställningstaganden, att kunna formulera, uttrycka samt bemöta olika problem och erfarenheter.

I litteraturen förekommer olika exempel och beprövade erfarenheter, men litteraturen ger inga färdiga och exakta modeller att direkt implementera i utbildningsarbete. I Uppsala har dock implementering av peer learning i sjukgymnastprogrammets verksamhetsförlagda utbildning pågått sedan hösten 2007. Implementeringsprojektets upplägg byggde (och bygger fortsättningsvis) på ett nära samarbete mellan handledare och verksamhetsföreträdare, lärare och studenter vid sjukgymnastprogrammet, dvs. ett "underifrån" utvecklat angreppssätt.

Fullständig artikel med referenser finns bilagd. Projektrapport finns att hämta [här](#).

Har du lust att veta mer om detta, hör gärna av dig till:
cathrin.martin@ped.uu.se eller signe.lind@sjukgym.uu.se

*Artikelförfattaren är verksam vid enheten för sjukgymnastik samt vid pedagogiska institutionen båda vid Uppsala universitet.